

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 08
Rotel 0813

DOM
2015-04-30
Stockholm

Mål nr
T 4408-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom 2014-04-04 i mål T 7293-13, se bilaga A

KLAGANDE

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag, 502010-9681
106 50 Stockholm

Ombud: Chefsjuristen Christina Waering, skadeturisten Peter Öhrn och
försäkringsjuristen Oscar Litzén
Adress som ovan

MOTPART

Ingvar Mattsson, 341110-3330
Kruthornsvägen 28
192 53 Sollentuna

Ombud: Advokaten Fredrik Brandel
Hedvalls Advokatbyrå AB
Biblioteksgatan 3
111 46 Stockholm

SAKEN

Försäkringsersättning

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
 2. Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag ska ersätta Ingvar Mattsson för rättegångskostnad i hovrätten med 68 000 kr avseende ombudsarvode, jämte ränta på beloppet beräknad enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.
-

Dok.Id 1198334

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 670 90	08-561 671 09	måndag – fredag 09:00-15:00
E-post: svea.avd8@dom.se www.svea.se				

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (Länsförsäkringar) har yrkat att hovrätten ska ogilla käromålet. Som framgått av tingsrättens dom har Länsförsäkringar oavsett utgång medgett att ersätta Ingvar Mattssons rättegångskostnad i hovrätten.

Ingvar Mattsson har motsatt sig ändring av tingsrättens dom och yrkat ersättning för sin rättegångskostnad i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL**Utgångspunkter för hovrättens prövning**

Parterna har åberopat samma grunder och utvecklat sin talan på samma sätt i hovrätten som i tingsrätten. Bevisningen är i allt väsentligt densamma i hovrätten som i tingsrätten.

Länsförsäkringar har gjort gällande att skadan orsakats av investeringsrådgivningen men inte invänt mot att ansvarsförsäkringen i och för sig kan tas i anspråk om rådgivningen har utgjort försäkringsförmedling och European Wealth Management Group AB (EWMG) därvid varit vårdslöst. Hovrätten prövar inledningsvis om det varit frågan om försäkringsförmedling.

Det är frågan om försäkringsförmedling

Lagen (2005:405) om försäkringsförmedling (försäkringsförmedlingslagen) är, såvitt nu är av intresse, tillämplig på sådan yrkesmässig verksamhet som består i *att* lägga fram eller föreslå försäkringsavtal eller utföra annat förberedande arbete innan försäkringsavtal ingås, *att* för någon annans räkning ingå försäkringsavtal, *eller att* bistå vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal. Detta framgår av bestämmelsen i 1 kap. 1 § försäkringsförmedlingslagen (se även artikel 2.3 Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling, det s.k. försäkringsförmedlingsdirektivet).

EWMG har, som registrerad försäkringsförmedlare, lämnat rådgivning och till Ingvar Mattsson förmedlat ett finansiellt instrument inom ramen för en samtidigt förmedlad kapitalförsäkring. Förmedlingen av kapitalförsäkringen faller ostridigt inom tillämpningsområdet för vad som avses med försäkringsförmedling. För att driva värdepappersrörelse krävs enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (värdepappersmarknadslagen) tillstånd och sådant tillstånd får ges för bl.a. investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument. Frågan är om den verksamhet som EWMG i det avseendet ägnat sig åt är att anse som förmedling av försäkring i försäkringsförmedlingslagens mening.

Som tingsrätten redovisat är förhållandet mellan regelverken oklart. Se förutom hänvisningarna i tingsrättens dom också Finansinspektionens tillsynsrapport 2011, Erfarenheter av tillsyn och regelutveckling, s. 20 ff. samt Allmänna reklamationsnämndens avgöranden t.ex. den 14 december 2011, ärendenr 2011-4411, och den 17 januari 2012, ärendenr 2011-6029. Sålunda har Finansinspektionen haft uppfattningen att tillståndet för försäkringsförmedling även bör omfatta rådgivning om finansiella instrument inom en försäkring och att regelverket för försäkringsförmedling bör anses omfatta situationer såväl när försäkringen tecknas som när rådgivning sker i ett senare skede vid omplaceringar inom försäkringen. Motsvarande bedömning har Allmänna reklamationsnämnden gjort i bl.a. de nämnda avgörandena. Omfattningen av tillämpningsområdena för de skilda regelverken har vidare behandlats i Stärkt konsumentskydd vid försäkringsförmedling, Ds 2014:22 (se t.ex. s. 38 ff.), Värdepappersmarknaden MiFiD II och MiFIR, SOU 2015:2 (se s. 389 ff.) samt Jessica van der Sluijs, Professionsansvarsförsäkring, 2013, s. 162 ff. Se slutligen Det måste gå att lita på konsumentskyddet, SOU 2014:4 (särskilt s. 340 ff.).

Enligt hovrättens mening ger lagtextens ordalydelse i försäkringsförmedlingslagen stöd för att, så som Ingvar Mattsson gjort gällande, bedöma hela det aktuella upplägget som försäkringsförmedling. Sålunda har Ingvar Mattsson tecknat ett avtal om kapitalförsäkring och betalat en premie som försäkringsbolaget har investerat i det finansiella instrumentet. Han har i detta sammanhang fått investeringsrådgivning om ett finansiellt instrument som lagts i kapitalförsäkringen. Definitionen av försäkrings-

förmedling är mycket vid och den närmare gränsdragningen kring tillämpningsområdet är ytterst en fråga för rättstillämpningen. I förarbetena till försäkringsförmedlingslagen sägs visserligen att en ren bokstavstolkning inte framstår som vare sig riktig eller rimlig, men också följande uttalas (se prop. 2004/05:133 s. 47 f.). Lagens tillämpningsområde har bestämts med utgångspunkt i den definition av försäkringsförmedling som finns i försäkringsförmedlingsdirektivet. Begreppet försäkringsförmedling bör tolkas i ljuset av det grundläggande syftet med direktivet, dvs. att uppställa höga krav på yrkeskvalifikationer för sådana aktörer som spelar en central roll vid köp och försäljning av försäkringar. Förmedlingen ska avse ett försäkringsavtal. En försäkringstagares egna dispositioner inom ett redan slutet försäkringsavtal anses inte vara försäkringsförmedling. Den som däremot yrkesmässigt ger råd till försäkringstagaren om lämpliga dispositioner, eller som på annat sätt aktivt deltar i dispositionerna, får normalt anses ägna sig åt försäkringsförmedling.

Även om förarbetena inte omedelbart berör huruvida en förmedling av en kapitalförsäkring även ska anses utgöra försäkringsförmedling i den del den innefattar en rådgivning kring och förmedling av ett finansiellt instrument inom ramen för försäkringen, ger uttalandena enligt hovrättens mening stöd för att den verksamhet som EWMG har bedrivit i förhållande till Ingvar Mattsson bör anses utgöra försäkringsförmedling.

Tingsrätten har redogjort för det bakomliggande EU-rättsliga regelverket. Hovrätten konstaterar också att det är oklart hur de aktuella direktiven förhåller sig till varandra. Regelverket kan emellertid inte anses utesluta att den verksamhet som EWMG ägnat sig åt i förhållande till Ingvar Mattsson utgjort försäkringsförmedling. I detta avseende fäster hovrätten visst avseende vid kundskyddsperspektivet och således att begreppet försäkringsförmedling bör tolkas i ljuset av det grundläggande syftet med försäkringsförmedlingsdirektivet.

På de anförda skälen finner hovrätten att EWMG:s investeringsrådgivning kring samt förmedling av investeringscertifikatet inom ramen för den samtidigt förmedlade kapitalförsäkringen har utgjort försäkringsförmedling. Vid denna slutsats återstår för

hovrätten att pröva om EWMG har varit vårdslöst på sätt som krävs för skadeståndsskyldighet enligt försäkringsförmedlingslagen.

EWMG har varit vårdslöst vid försäkringsförmedlingen

Som Länsförsäkringar gjort gällande bör, vid bedömningen av vad som har förevarit vid en rådgivning, den dokumentation som upprättats vid rådgivningstillfället som utgångspunkt tillmätas ett högt bevisvärde. Det åberopade rådgivningsprotokollet innehåller emellertid ett antal felaktigheter, t.ex. vad avser Ingvar Mattssons förmögenhetsförhållanden samt förhållandet mellan investeringen och dennes totala tillgångar. Vidare har Ingvar Mattsson inte fått del av den skriftliga presentationen av det finansiella instrumentet vid något tillfälle, varför protokollet inte kan tolkas i ljuset av den information som där anges. De anförda omständigheterna medför att rådgivningsprotokollet inte kan tillmätas någon egentlig betydelse och att uppgifterna från Ingvar Mattsson ska läggas till grund för bedömningen.

Hovrätten gör för sin del bedömningen att det inte finns stöd för antagandet att Ingvar Mattsson varit beredd att acceptera en hög risk. Hovrätten ansluter sig däremot till tingsrättens slutsats att Ingvar Mattsson visat att endast positiva scenarier har presenterats för honom och att den nedgång som skett i certifikatets avkastning inte behandlats vid rådgivningstillfället. Av de skäl som tingsrätten har angett har EWMG därigenom varit oaktsamt. Hovrätten instämmer vidare i tingsrättens bedömning att EWMG agerat oaktsamt även genom att rekommendera en lösning som inte har varit lämplig för Ingvar Mattsson. EWMG har alltså av oaktsamhet åsidosatt sina skyldigheter enligt 5 kap. 4 § försäkringsförmedlingslagen på de sätt som tingsrätten har angett.

Tingsrättens dom ska inte ändras

EWMG har sålunda ådragit sig skadeståndsskyldighet gentemot Ingvar Mattsson enligt 5 kap. 7 § försäkringsförmedlingslagen. Det råder inte tvist om att Länsförsäkringar under dessa förhållanden är skyldigt att betala det yrkade beloppet till Ingvar Mattsson. Tingsrättens dom ska därför inte ändras.

Länsförsäkringar ska ersätta Ingvar Mattsson för dennes rättegångskostnad i hovrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2015-05-28

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Katarina Pålsson, hovrättsrådet Göran Nilsson samt tf. hovrättsassessorerna Linus Martinson, referent, och Johan Dahlman.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 5

DOM
2014-04-04
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
T 7293-13

PARTER

Kärande

Ingvar Mattsson, 341110-3330
Kruthornsvägen 28
192 53 Sollentuna

Ombud: Advokaten Fredrik Brandel
Hedvalls Advokatbyrå AB
Biblioteksgatan 3
111 46 Stockholm

Svarande

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag, 502010-9681
106 50 Stockholm

Ombud: Chefsjuristen Rolf Sjöberg och skadejuristen Peter Öhrn
Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag
106 50 Stockholm

DOMSLUT

1. Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag ska till Ingvar Mattsson betala 500 000 kr jämte ränta enligt 6 § första meningen räntelagen (1975:635) från den 15 september 2010 till dess betalning sker.
2. Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag ska ersätta Ingvar Mattsson för hans rättegångskostnad med 89 625 kr, varav 84 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § första meningen räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 1310487

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 654 70
E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning5@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax
08-561 650 05

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Ingvar Mattsson fick i december 2009 rådgivning av den registrerade försäkringsförmedlaren European Wealth Management Group AB (EWMG), som vid tidpunkten hade en gällande ansvarsförsäkring hos Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (Länsförsäkringar eller bolaget). EWMG gav Ingvar Mattsson rådet att inom ramen för en kapitalförsäkring investera i ett certifikat som heter Autopilot Vector 10. I januari 2010 investerade Ingvar Mattsson 500 000 kr i certifikatet och detta gjordes inom ramen för en kapitalförsäkring. När Ingvar Mattsson realiserade försäkringen i april 2013 erhöll han noll kronor. Ingvar Mattsson framförde skadeståndskrav mot EWMG, men bolaget försattes i konkurs i maj 2010. Ingvar Mattsson har därefter vänt sig till Länsförsäkringar med sitt krav, åberopandes den direktkravs rätt som stadgas i 9 kap. 7 § försäkringsavtalslagen och de i ansvarsförsäkringen gällande försäkringsvillkoren.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING**Ingvar Mattsson**

Ingvar Mattsson har yrkat att Länsförsäkringar ska förpliktas att till honom betala 500 000 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 15 september 2010 till dess betalning sker.

Ingvar Mattsson har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Länsförsäkringar

Länsförsäkringar har bestritt käromålet. Kapitalbeloppet liksom räntan har vitsordats i och för sig.

Länsförsäkringar har medgett att oberoende av utgången i målet inte begära ersättning för sina rättegångskostnader samt svara för Ingvar Mattssons rättegångskostnader.

GRUNDER**Ingvar Mattson**

EWMG:s rådgivning till Ingvar Mattsson omfattas av lagen (2005:405) om försäkringsförmedling. EWMG har uppsåtligen eller av oaktsamhet vid förmedlingen av investeringscertifikatet inom ramen för en kapitalförsäkring åsidosatt sina skyldigheter enligt 5 kap. 4 § försäkringsförmedlingslagen att med tillbörlig omsorg tillvarata Ingvar Mattssons intresse, varför skadeståndsskyldighet föreligger enligt 5 kap. 7 § samma lag.

Det agerande från EWMG:s sida som grundar skadeståndsskyldighet består i att Ingvar Mattsson inte informerades om den höga risk som investeringen innebar – att han riskerade att förlora hela sin investering på bara ett par år – utan att han tvärtom fick uppgift om att risken motsvarade en investering i obligationer. Trots den låga risken innebar investeringen enligt vad EWMG uppgav möjlighet till höga vinster. Emellertid hade en större nedgång av investeringscertifikatets avkastning skett året närmast före investeringen, vilket Ingvar Mattsson borde ha upplysts om. EWMG uppgav oriktigt att investeringen innebar en riskspridning och att den gav Ingvar Mattsson en möjlighet till positiv avkastning oavsett börsklimat. EWMG borde även ha avrått Ingvar Mattsson, som vid rådgivningstillfället var 75 år, från att investera en så pass stor del av sin förmögenhet i en riskfylld placering. Avsikten med investeringen var att bättra på pensionen och bortsett från Ingvar Mattssons bostad och fritidshus har hela hans förmögenhet använts till investeringen.

Ingvar Mattsson har orsakats skada motsvarande yrkat belopp av försäkringsförmedlingen, som ska ersättas genom ansvarsförsäkringen hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar

Det vitsordas att en kapitalförsäkring har förmedlats av EWMG samt att denna förmedling i och för sig omfattas av lagen om försäkringsförmedling och därmed av ansvarsförsäkringen hos Länsförsäkringar.

I första hand görs dock gällande att den skada som Ingvar Mattsson drabbats av har orsakats av investeringsrådgivningen avseende det finansiella instrument som placerades i kapitalförsäkringen. EWMG:s rådgivning som är aktuell i detta fall omfattas av lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och lagen (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter. Ansvarsförsäkringen täcker endast skador orsakade genom försäkringsförmedling, varför den aktuella skadan inte är ersättningsgill.

Länsförsäkringar gör i andra hand gällande att om rådgivningen är att anse som försäkringsförmedling, har den inte varit vårdslös. Ingvar Mattsson har informerats om den höga risken med placeringen och EWMG har sålunda inte angett att risken motsvarade investering i obligationer. Det var inte vårdslöst av EWMG att inte informera Ingvar Mattsson om certifikatets avkastning året närmast före investeringen. Det var inte heller vårdslöst av EWMG att ange att investeringen innebar en riskspridning och att den gav en möjlighet till positiv avkastning oavsett börsklimat. Investeringen var en så pass liten del av Ingvar Mattssons totala förmögenhet att det inte fanns anledning att avråda honom från placeringen.

UTVECKLING AV TALAN**Ingvar Mattsson***Händelseförloppet och EWMG:s vårdslöshet*

EWMG var försäkringsförmedlare och hade tillstånd från Finansinspektionen att bedriva försäkringsförmedling. EWMG förmedlade en kapitalförsäkring till Ingvar Matts-

son, i vilken investeringscertifikatet Autopilot Vector 10 placerades. Certifikatet byggs på ett automatiskt program som följer börsens cykler. Både uppgång och nedgång på börsen utnyttjas och instrumentet kan öka enormt i värde när det fungerar. När finanskrisen inträffade gick börsens cykler snabbare och autopiloten kom ur balans. Autopilot Vector, som skapades av Royal Bank of Scotland och SIP Nordic, finns inte längre.

I december 2009, strax efter nedgången i världsekonomin, blev Ingvar Mattsson uppringd av representanter för EWMG. Han besökte EWMG:s kontor. Vid det första tillfället fick han information om investeringen och vid det andra tillfället, den 21 december 2009, undertecknades ett rådgivningsprotokoll. Vid det tredje tillfället gjorde Ingvar Mattsson själva inbetalningen om 500 000 kr. Efter bara några månader rasade investeringen i värde och kapitalförsäkringen såldes i april 2013 för noll kr. Hela det investerade beloppet hade därmed gått förlorat och Ingvar Mattsson skulle därutöver belastas av vissa ytterligare kostnader, vilka han dock inte behövt betala. När Ingvar Mattsson försökte vända sig till EWMG med sitt krav hade bolaget gått i konkurs, varför han haft att vända sig till Länsförsäkringar.

Vid Ingvar Mattssons besök hos EWMG var det försäkringsrådgivaren och förmedlaren Daniel del Campo som rekommenderade honom att investera i en kapitalförsäkring innehållande Autopilot Vector 10. Daniel del Campo uppgav flera gånger att certifikatet var lika säkert som obligationer men hade en hög avkastning. Daniel del Campo informerade aldrig Ingvar Mattsson om att investeringen innebar en stor risk utan uppgav att risken var måttlig och att investeringen kunde generera vinst vid både uppgång och nedgång på börsen. EWMG underlät också att informera Ingvar Mattsson om att Autopilot Vector 10 till följd av den oroliga världsekonomin hade haft mycket sämre utdelning det närmast föregående året jämfört med tidigare år (1,15 procent jämfört med 9,70–38,09 procent de fyra föregående åren). Hade Ingvar Mattsson vetat att investeringen innebar en stor risk och att han kunde förlora hela sitt satsade kapital på tre år hade han aldrig genomfört köpet.

Daniel del Campo gick mycket snabbt igenom rådgivningsprotokollet och fyllde i allting själv. Ingvar Mattsson undertecknade protokollet vid mötet den 21 december 2009 men läste inte igenom det, varken då eller senare. På s. 3 i protokollet påstås att rådet om att investera i certifikatet lämnats för att sprida riskerna med en investering i fyra strategier och att kunden har möjlighet till avkastning oavsett börsklimat. Denna uppgift är ofullständig och kompletterande uppgifter om investeringens karaktär borde ha lämnats. Vidare anges i protokollet att Ingvar Mattsson hade lång erfarenhet av handel med värdepapper, när han i själva verket endast hade haft några fonder.

Investeringen syftade till att bättra på Ingvar Mattssons pension. De uppskattade siffror gällande Ingvar Mattssons förmögenhet som uppges i rådgivningsprotokollet är missvisande. Avgörande är i stället hur stor förmögenhet han faktiskt hade vid tidpunkten. Ingvar Mattssons faktiska tillgångar vid investeringstillfället bestod av en bostadsrätt värderad till ca en miljon kr, en fritidsfastighet värderad till ca två miljoner kr samt 500 000 kr i övriga tillgångar. Hans skulder uppgick till ca 470 000 kr, hänförliga till lån på bostadsrätten respektive fritidsfastigheten. Hans nettoförmögenhet uppgick alltså till 3 030 000 kr. Värdet av hans boenden saknar emellertid betydelse för bedömningen av hur stor förmögenhet han hade tillgänglig för investering. Ingvar Mattssons övriga tillgångar om 500 000 kr var hans samlade besparingar och hela denna förmögenhet investerades alltså i certifikatet. EWMG borde ha avrått honom från att placera en så stor del av sin förmögenhet i en så riskfylld produkt.

Det var fråga om försäkringsförmedling

EWMG hade inte tillstånd enligt lagen om värdepappersmarknaden, utan hade endast tillstånd för försäkringsförmedling. Bolaget hade därmed bara möjlighet att förmedla investeringscertifikatet genom en kapitalförsäkring. Hade investeringscertifikatet förmedlats separat hade EWMG agerat utanför sina tillstånd, men i och med att det placerades i kapitalförsäkring behövdes inget ytterligare tillstånd. Det är också rimligt att kunden i sådana fall kan utgå från att det är fråga om försäkringsförmedling. Till råd-

givningsprotokollet fanns också en bilaga med information om EWMG:s försäkringsförmedlingstillstånd samt gällande ansvarsförsäkringar.

Det framgår av det i förväg ifyllda rådgivningsprotokollet att investeringen gällde Danica kapitalförsäkring och omständigheten att investeringen sker inom ramen för en försäkring återkommer på flera ställen i protokollet.

Det fanns flera anledningar till att välja att göra investeringen inom ramen för en kapitalförsäkring. Det var av väsentlig betydelse för Ingvar Mattsson att investeringen gjordes inom ramen för en försäkringsprodukt, bl.a. för att det skulle finnas en ansvarsförsäkring som säkerhet och då en försäkring innebär ömsesidiga förpliktelser och större trygghet för försäkringstagaren. Det fanns också ett förmånstagarförordnande; för det fall Ingvar Mattsson hade avlidit under tiden då försäkringen gällde skulle 101 procent av försäkringens värde ha tillfallit hans efterlevande. Det fanns vidare skattemässiga fördelar med att placeringen skedde i en kapitalförsäkring. Genom detta upplägg utgår i stället för kapitalskatt endast en schablonskatt på den eventuella vinsten. I och med att försäkringsbolaget Danica köpte värdepappret Autopilot Vector 10 till en kapitalförsäkring, uppstod avgifter för driftkostnader som Danica, och EWMG i nästa led, kunde tillgodogöra sig. Detta skulle inte varit fallet om EWMG valt att lägga investeringen direkt i värdepapper, varför EWMG tjänat mer pengar på den valda lösningen.

Sammantaget visar dessa omständigheter att den rådgivning och förmedling som EWMG företagit gentemot Ingvar Mattsson omfattas av försäkringsförmedlingslagen. Ansvarsförsäkringen gäller därmed och Ingvar Mattsson kan rikta sitt krav mot Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar*Tillämplig lag*

EWMG var en registrerad försäkringsförmedlare, med ansvarsförsäkring i Länsförsäkringar. Ansvarsförsäkringen omfattar försäkringsförmedling samt investeringsrådgivning och förmedling av fondandelar. Ansvarsförsäkringen omfattade inte rådgivning avseende finansiella instrument. Efter EWMG:s konkurs i maj 2010 har Ingvar Mattsson i och för sig en direktkravrätt mot Länsförsäkringar enligt lag och de då gällande försäkringsvillkoren, avseende försäkringsförmedlingen.

Huruvida det är fråga om försäkringsförmedling ska avgöras utifrån de objektiva omständigheterna och med utgångspunkt i 1 kap. 1 § försäkringsförmedlingslagen. Hur kunden uppfattar situationen saknar betydelse. I 5 kap. 4 § i lagen regleras försäkringsförmedlarens skyldighet gentemot kunden. Förmedlaren ska rekommendera lösningar som är lämpliga för kunden och ska avråda en fysisk person från att vidta åtgärder som är mindre lämpliga. Om så inte har skett aktualiseras 5 kap. 7 § i lagen och den skada som försäkringsförmedlingen orsakat ska ersättas. Ansvarsförsäkringen speglar lagen och täcker alltså de fall där skadeståndsskyldighet föreligger enligt försäkringsförmedlingslagen.

EWMG:s aktuella rådgivning täcks inte av begreppet försäkringsförmedling. Det är i stället fråga om rådgivning avseende finansiella instrument. Sådan verksamhet regleras i lagen om värdepappersmarknaden. Enligt 2 kap. 1 § i denna lag kräver investeringsrådgivning till kund tillstånd av Finansinspektionen. Verksamheten ska antingen uppfylla vissa kapitalkrav eller enligt 3 kap. 6 § samma lag omfattas av ansvarsförsäkring. Vissa grupper är enligt 2 kap. 5 § undantagna från lagens tillämpningsområde – dock ej försäkringsförmedlare. Lagen om värdepappersmarknaden innehåller inte några civilrättsliga sanktioner, men skadeståndsskyldighet p.g.a. vårdslös investeringsrådgivning regleras i lagen om finansiell rådgivning till konsumenter.

Skadan som Ingvar Mattsson kräver ersättning för är orsakad av värdeminskningen i det finansiella instrumentet, Autopilot Vector 10. Det har inte orsakats någon skada till följd av förmedlingen av själva kapitalförsäkringen. Certifikatet som placerades i kapitalförsäkringen hade minskat precis lika mycket i värde om det hade placerats i t.ex. en värdepappersdepå i stället för en kapitalförsäkring.

När rådgivningen lämnades av EWMG kring investeringen i Autopilot Vector 10 fanns ännu inte någon kapitalförsäkring. Försäkringen kom sedan att tecknas med det enda syftet att en investering skulle ske inom ramen för den. Placeringen av det finansiella instrumentet i kapitalförsäkringen skedde av skattetekniska skäl. Rådgivningen som lämnades kring det finansiella instrumentet kan inte i efterhand vara att anse som rådgivning kring en försäkring. Rådgivningen omfattas därmed inte av försäkringsförmedlingslagen.

Det saknar relevans vad Ingvar Mattssons avsikt med placeringen var. Rekvisiten för lagens tillämpning är objektiva. Även om det skulle ges betydelse vilken Ingvar Mattssons avsikt med placeringen var, har denne i utomrättslig korrespondens till Länsförsäkringar samt i en anmälan till ARN själv angett att det har förelegat fel i rådgivningen avseende det finansiella instrumentet och inte kapitalförsäkringen.

Ej vårdslöshet

EWMG har inte agerat vårdslöst. Det framgår av rådgivningsprotokollet att Ingvar Mattsson informerades om risken med placeringen. Han var väl införstådd med denna och ville ha en hög risk. Daniel del Campo satt tillsammans med Ingvar Mattsson och upprättade protokollet. Det var inte försumligt att inte informera om närmast föregående års låga avkastning på certifikatet jämfört med högre avkastning tidigare år.

Det framgår också av rådgivningsprotokollet att de investerade medlen var en mindre del av Ingvar Mattssons förmögenhet, varför det inte fanns anledning att avråda honom från aktuell placering. Ingvar Mattssons i målet lämnade uppgifter om hans faktiska förmögenhetsförhållanden ifrågasätts inte, men bedömningen ska göras utifrån uppgif-

terna i rådgivningsprotokollet, som härrör från Ingvar Mattsson och som innebär att han hade en nettoförmögenhet på 3 800 000 kr.

Ingvar Mattsson har heller inte i efterhand reagerat på innehållet i rådgivningsprotokollet, som han undertecknat, vilket visar att protokollet reflekterar hans förhållanden och investeringsvilja.

BEVISNING

Ingvar Mattsson har på egen begäran hörts under sanningsförsäkran och på hans begäran har sakkunniga vittnet Lars-Gunnar Jilnö hörts.

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Några utgångspunkter för bedömningen

Ingvar Mattssons talan grundar sig på EWMG:s agerande vid förmedlingen av ett investeringscertifikat inom ramen för en kapitalförsäkring. Ingvar Mattssons möjlighet att rikta ett skadeståndskrav direkt mot Länsförsäkringar följer av regleringen i 9 kap. 7 § försäkringsavtalslagen samt av försäkringsvillkoren i den ansvarsförsäkring EWMG hade hos Länsförsäkringar. Ansvarsförsäkringen i fråga täcker skadeståndsskyldighet som grundar sig på 5 kap. 7 § försäkringsförmedlingslagen.

Parterna är ense om att en kapitalförsäkring har förmedlats och att försäkringsförmedlingslagen – och därmed ansvarsförsäkringen – gäller i denna del. Länsförsäkringar har emellertid gjort gällande att den skada som Ingvar Mattsson drabbats av inte har orsakats av försäkringsförmedling, utan att förlusten har sin grund i den investeringsrådgivning som lämnats avseende det finansiella instrument som placerades i kapitalförsäkringen. Enligt Länsförsäkringars synsätt kan ansvarsförsäkringen därmed inte ian-

språktas i aktuellt fall, eftersom försäkringen endast täcker skador orsakade av försäkringsförmedling.

Tingsrätten måste därmed inledningsvis avgöra huruvida rådgivningen kring och förmedlingen av investeringscertifikatet inom ramen för en kapitalförsäkring är att bedöma som försäkringsförmedling i lagens mening. Om det bedöms vara försäkringsförmedling har tingsrätten att pröva om EWMG uppsåtligen eller av vårdslöshet orsakat Ingvar Mattsson skada.

Är det fråga om försäkringsförmedling?

Inledning

För att ta ställning till frågan kommer tingsrätten först att redogöra för vad som framkommit avseende omständigheterna kring Ingvar Mattssons förvärv, varefter en närmare analys görs av den svenska och bakomliggande EU-rättsliga regleringen av försäkringsförmedling och investeringsrådgivning.

Omständigheterna kring Ingvar Mattssons förvärv

Ingvar Mattsson har gjort gällande att avsikten redan från början var att investeringen skulle ske inom ramen för en kapitalförsäkring och att det fanns goda skäl för en sådan ordning, medan Länsförsäkringar har gjort gällande att rådgivningen avsåg det finansiella instrumentet och att detta först senare placerades i en kapitalförsäkring och då av rent skattemässiga skäl.

I rådgivningsprotokollet, som färdigställdes den 21 december 2009 vid det andra mötet mellan Ingvar Mattsson och Daniel Del Campo, anges under rubriken ”Produktklassificering och kundens bekräftelse” att ”Vi erbjuder inom ramen för en kapitalförsäkring

placeringar som innehåller olika mått av risk”. Under rubriken ”Placering” anges att ”Kunden valde att inom ramen för Danica kapitalförsäkring placera: RBS (Royal Bank of Scotland”. Därefter är det tillskrivet för hand ”Autopilot Vector 10, 212 certifikat”. Under rubriken ”Råd som lämnats till kunden och skälen för det” anges bl.a. att rådet att investera i certifikatet lämnats och att ”Placeringen görs inom ramen för en Kapitalförsäkring av skatteskal.”.

Samma dag som rådgivningsprotokollet undertecknats har Ingvar Mattsson även skrivit under en teckningsanmälan hos SIP Nordic Fondkommission samt en ansökan om depåförsäkring i SIP Nordic Fondkommission AB (Danica Pension). Av teckningsanmälan framkommer att Ingvar Mattsson genom att underteckna denna har anmält sig för köp av den strukturerade produkten Autopilot Vector 10 och att leverans och förvaring skulle ske hos försäkringsbolag Danica kapitalförsäkring/Fondkommissionär SIP Nordic. Vidare anges att anmälan är bindande och att likvidbeloppet att erlagga är 487 600 kr. I ansökan om depåförsäkring anges att depåinstitut är SIP Nordic Fondkommission och att försäkringsbeloppet är 500 000 kr. Efter vad som framkommit i förhöret med Ingvar Mattsson betalade han 500 000 kr vid ett senare tillfälle.

Enligt tingsrättens mening ger rådgivningsprotokollets utformning samt omständigheten att teckningsanmälan och ansökan om depåförsäkring undertecknats samma dag vid handen att investeringscertifikatet och kapitalförsäkringen redan från början varit del av ett och samma investeringsupplägg. Vidare sätter tingsrätten tilltro till Ingvar Mattssons uppgifter i det avseendet att EWMG presenterade ett färdigt investeringsupplägg för honom. Rådgivningen och förmedlingen har avsett detta upplägg. Det saknar därmed betydelse huruvida det var certifikatet eller försäkringen som rent tekniskt förvärvades först och om Ingvar Mattsson vid någon tidpunkt varit avtalsrättsligt bunden i förhållande till SIP Nordic Fondkommission avseende teckningen av certifikatet. Det är ostridigt att certifikatet kom att placeras i kapitalförsäkringen.

Vidare står det enligt tingsrätten klart att certifikatet var det centrala i upplägget. Vär-

det av försäkringen har varit helt avhängigt investeringscertifikatets utveckling. Det förmånstagarförordnande som fanns innebar endast att de efterlevande skulle ha fått ut vad det underliggande instrumentet hade varit värt, med ett tillägg om en procent. Försäkringsinslaget har därmed varit ytterst begränsat. Placeringen i en kapitalförsäkring synes ha varit motiverad av skattemässiga skäl och från investerarens perspektiv är det svårt att se andra fördelar med detta upplägg. Att en ansvarsförsäkring gäller för försäkringsförmedling kan ha stor betydelse i efterhand, men torde inte vara något som en investerare som är konsument fäster större vikt vid inför en investering.

Från försäkringsförmedlarens perspektiv kan det givetvis finnas fördelar med placeringen i en kapitalförsäkring vad gäller avgifter och dylikt. Det kan också vara så att försäkringsförmedlaren uppfattat det så att något tillstånd att bedriva värdepappersrörelse inte krävts då det finansiella instrumentet förmedlats inom ramen för en kapitalförsäkring. Detta förändrar emellertid inte bedömningen av det är certifikatet som utgjort den egentliga investeringen.

Fråga är då vilket regelverk som är tillämpligt på den aktuella rådgivningen och förmedlingen.

Den rättsliga regleringen

Försäkringsförmedling

Från och med den 1 juli 2005 regleras försäkringsförmedling i lagen om försäkringsförmedling. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (se prop. 2004/05:133, s. 1).

Försäkringsförmedlingslagen är, såvitt nu är av intresse, tillämplig på sådan yrkesmässig verksamhet som består i att lägga fram eller föreslå försäkringsavtal eller utföra annat förberedande arbete innan försäkringsavtal ingås, att för någon annans räkning ingå försäkringsavtal, eller att bistå vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal

(1 kap. 1 § jfr med 2, 7 och 8 §§ försäkringsförmedlingslagen). Definitionen av försäkringsförmedling är i sak hämtad från direktivet om försäkringsförmedling.

Direktivet har två övergripande syften, dels att genomföra den inre marknaden för försäkringar och att säkerställa att den fungerar väl genom att undanröja hindren för etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, dels att förbättra kundskyddet på området (se EU-domstolens dom i mål C 555/11 EEAE m.fl., ännu ej publicerad, punkt 27).

Mot bakgrund av direktivets mycket vida definition av försäkringsförmedling uttalades i propositionen till försäkringsförmedlingslagen att inte varje verksamhet som på något sätt har anknytning till ett försäkringsavtal ska utgöra försäkringsförmedling, utan att begreppet försäkringsförmedling i stället bör tolkas i ljuset av det grundläggande syftet med direktivet (a. prop., s. 47).

Direktivet om försäkringsförmedling är ett minimiharmoniseringsdirektiv, där det ges utrymme för nationella lösningar i vissa frågor. Medlemsstaterna får ställa strängare eller ytterligare krav på försäkringsförmedlare såvitt avser de yrkeskrav som en person måste uppfylla för att bli registrerad som försäkringsförmedlare och avseende den information som en försäkringsförmedlare ska lämna till en kund (artikel 4.6 och 12.5 i direktivet om försäkringsförmedling).

Föremålet för förmedling ska alltså vara försäkringsavtal. Det finns ingen närmare definition av begreppet försäkringsavtal, vare sig i direktivet om försäkringsförmedling eller i svensk rätt. Med försäkringsavtal torde normalt avses ett avtal varigenom den ena parten (försäkringsgivaren) åtar sig att – vid försäkringsfall – till den andra parten (försäkringstagaren) eller till tredje man (försäkrad eller förmånstagare) utbetala försäkringsersättning (Sundberg m.fl., Lagen om försäkringsförmedling – en kommentar, Zeteo, version den 1 juli 2007, kommentaren till 1 kap. 1 §).

Försäkringsförmedling får utövas bara efter tillstånd från Finansinspektionen (2 kap. 1 § försäkringsförmedlingslagen). De krav som ställs för att tillstånd ska beviljas är bl.a. att försäkringsförmedlaren har tillräcklig kunskap och kompetens för den verksamhet som ska utövas och att personen omfattas av en försäkring för skadeståndsskyldighet som kan åläggas denne om han eller hon åsidosätter sina skyldigheter (2 kap. 5 och 6 §§ försäkringsförmedlingslagen). En försäkringsförmedlare som är registrerad för förmedling av alla slag av försäkringar eller bara livförsäkringar får efter tillstånd från Finansinspektionen även som sidoverksamhet lämna rådgivning kring och förmedla fondandelar (5 kap. 1 § försäkringsförmedlingslagen och 2 kap. 5 § första stycket punkt 15 värdepappersmarknadslagen). Försäkringsförmedlingslagen blir då tillämplig på sådan sidoverksamhet (1 kap. 5 § försäkringsförmedlingslagen).

Försäkringsförmedlaren ska i sin verksamhet iaktta god försäkringsförmedlingssed och med tillbörlig omsorg tillvarata kundens intressen, varvid förmedlaren är skyldig att föreslå lämpliga, och avråda från olämpliga, försäkringslösningar (5 kap. 4 § försäkringsförmedlingslagen). Om försäkringsförmedlaren uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter enligt 5 kap. 4 § försäkringsförmedlingslagen, ska förmedlaren ersätta ren förmögenhetsskada som på grund av detta drabbar bl.a. en kund (5 kap. 7 § försäkringsförmedlingslagen). Bestämmelsen om skadeståndsskyldighet är nationell – direktivet om försäkringsförmedling innehåller inte någon bestämmelse om försäkringsförmedlares skadeståndsskyldighet (men däremot krav på ansvarsförsäkring, se artikel 4.3 i direktivet).

Investeringsrådgivning

Investeringsrådgivning faller primärt under lagen om värdepappersmarknadens tillämpningsområde. Lagen, som trädde ikraft den 1 november 2007, innehåller bl.a. bestämmelser som behövs för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (det s.k. MiFID-direktivet).

Värdepappersmarknadslagen är, såvitt nu är av intresse, tillämplig på värdepappersrörelse, dvs. verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet, innefattande bl.a. mottagande, vidarebefordran och utförande av order avseende finansiella instrument samt investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument. Sådan verksamhet är tillståndspliktig (1 kap. 1 § och 5 § punkt 28 samt 2 kap. 1 § värdepappersmarknadslagen; jfr artikel 1, 4.1 och 4.2 i MiFID-direktivet). Från tillståndsplikten undantas ett antal aktörer (2 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen; jfr artikel 2 och 3 i MiFID-direktivet). Vissa undantag följer direkt av MiFID-direktivet (artikel 2) och medlemsstaterna har därutöver möjlighet att göra ytterligare undantag (artikel 3). Sverige har utnyttjat möjligheten till ytterligare undantag för försäkringsförmedlare som enligt försäkringsförmedlingslagen har tillstånd att som sidoverksamhet förmedla fondandelar (2 kap. 5 § första stycket punkt 15 värdepappersmarknadslagen). För tillstånd ställs vissa krav på startkapital, alternativt ansvarsförsäkring, och kapitaltäckning (3 kap. 6 § värdepappersmarknadslagen).

Syftet med MiFID-direktivet är att tillförsäkra en hög nivå på skyddet av investerarna samt att underlätta verksamhet över gränserna (se bl.a. punkten 2 i preambeln till MiFID-direktivet). Direktivet är i vissa delar ett fullharmoniseringsdirektiv och i andra delar ett minimiharmoniseringsdirektiv. Av genomförandedirektivet för MiFID-direktivet (Kommissionens direktiv 2006/73/EG av den 10 augusti 2006 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller organisatoriska krav och villkor för verksamheten i värdepappersföretag, och definitioner för tillämpning av det direktivet) framgår att medlemsstaterna i undantagsfall får ställa strängare krav på värdepappersföretagen än de som föreskrivs i genomförandebestämmelserna (artikel 4 i genomförandedirektivet).

I värdepappersmarknadslagens 8 kap. anges vilka rörelseregler som gäller för värdepappersinstitut (dvs. värdepappersbolag som bedriver värdepappersrörelse, 1 kap. 5 § första stycket punkterna 26-28 värdepappersmarknadslagen). Ett värdepappersinstitut ska tillvarata sina kunders intressen när det tillhandahåller investeringstjänster eller

sidotjänster till dessa samt handla hederligt, rättvist och professionellt (1 §). Krav ställs på soliditet, likviditet, riskhantering och dokumentation (3-12 §§). Vidare ställs krav på hur intressekonflikter ska hanteras, vilken information som ska lämnas till kund och vilka uppgifter som ska inhämtas från kunden om kunskaper och finansiell ställning, m.m. (21-26 §§). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad ett värdepappersinstitut ska iaktta i nämnda avseenden samt vilken information ett institut ska lämna till sina kunder (42 §). Finansinspektionen har utfärdat sådana föreskrifter, FFFS 2007:16, som införlivar MiFID:s genomförandedirektiv.

MiFID-direktivet harmoniserar endast näringsrättsliga regler och omfattar inte civilrättsliga sanktioner för värdepappersinstituten i förhållande till sina kunder (se EU-domstolens dom i mål C-604/11 Genil 48 och Comercial Hosteleria de Grandes Vinos, ännu ej publicerad, punkt 57). Värdepappersmarknadslagen innehåller i konsekvens härmed inte någon reglering av civilrättsliga sanktioner. Lagen om finansiell rådgivning till konsumenter (rådgivningslagen) innehåller emellertid en bestämmelse om skadeståndsskyldighet för näringsidkare som genom finansiell rådgivning uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakar konsumenten ren förmögenhetsskada (6 § rådgivningslagen), som har gjorts tillämplig beträffande den finansiella rådgivning som värdepappersinstituten tillhandahåller sina kunder (se prop. 2006/07:115, s. 440 f; jfr 3 a § 3 rådgivningslagen).

Förhållandet mellan försäkringsförmedling och investeringsrådgivning

Den svenska regleringen av försäkringsförmedling och investeringsrådgivning bygger alltså till stora delar på försäkringsförmedlingsdirektivet och MiFID-direktivet. De svenska lagbestämmelserna som har denna grund ska därmed tolkas i överensstämmelse med de bakomliggande direktiven.

Det är oklart hur försäkringsförmedlingsdirektivet och MiFID-direktivet, som båda är att betrakta som specialreglering, förhåller sig till varandra i en situation som den aktuella.

Försäkringsförmedlingsdirektivet har en mycket bred definition av försäkringsförmedling som i och för sig tycks omfatta aktuell rådgivning och förmedling. Ingvar Mattsson har erhållit rådgivning avseende en kapitalförsäkring och har på grundval härav köpt en sådan försäkring, vars värde berott på en underliggande tillgång. Samtidigt har rådgivningen och förvärvet även avsett investering i ett finansiellt instrument. MiFID-direktivet, som har antagits efter försäkringsförmedlingsdirektivet, innehåller inte något uttryckligt undantag för situationen att investeringsrådgivning tillhandahållits inom ramen för en försäkring, varför även detta direktiv enligt sin ordalydelse förefaller tillämpligt.

Direktiven i fråga syftar till att skapa ett bättre kundskydd och fri rörlighet för handel med försäkringar och finansiella instrument. Kundskyddsperspektivet kan sägas tala för att rådgivning som avser finansiella instrument, oaktat att instrumentet placeras i en kapitalförsäkring, borde omfattas av MiFID-direktivets bestämmelser. Detta då MiFID-direktivet innehåller mer långtgående kundskyddsregler än försäkringsförmedlingsdirektivet och kundens skyddsbehov är lika stort oavsett om det finansiella instrumentet placeras i en kapitalförsäkring eller inte.

Frågan om skyddet för investerare vid investeringar som den aktuella har uppmärksamats på EU-nivå. Kommissionen lade år 2012 lagt fram det så kallade konsumentskyddspaketet som bl.a. innehåller förslag till ett reviderat direktiv om försäkringsförmedling (KOM[2012] 360/2) samt till en förordning om faktablad för investeringsprodukter (KOM[2012] 352 slutlig). Översyn pågår även av MiFID-direktivet och ett förslag har lagts fram till reviderat direktiv om marknader för finansiella instrument ("MiFID 2", KOM[2011] 656 slutlig).

Kommissionens lagförslag syftar framför allt till att förbättra konsumentskyddet vid köp av komplexa investeringsprodukter, med hänvisning till att dagens reglering av försäljning av investeringsprodukter skiljer sig åt beroende på produktens rättsliga form, t.ex. om det är fråga om en strukturerad finansiell produkt eller en försäkringsprodukt med investeringsinslag, trots att samma typer av risk är förknippade med de olika produkterna (se bl.a. KOM[2012] 352 slutlig, s. 1). Nivån på konsumentskyddet vid försäljning av försäkringsprodukter med investeringsinslag har lyfts fram som särskilt problematisk (se KOM[2012] 360/2, s. 1).

Mot denna bakgrund är utgångspunkten i förslaget till det reviderade försäkringsförmedlingsdirektivet att konsumenter vid köp av försäkringsprodukter med investeringsinslag ska tillförsäkras samma skyddsnivå som enligt MiFID 2 (se punkten 42 i preambeln och regleringen i kap. VII i förslaget till det reviderade försäkringsförmedlingsdirektivet). Begreppet försäkringsprodukt med investeringsinslag avser investeringar där, oavsett dess rättsliga form, det belopp som ska betalas tillbaka till investeraren är beroende av fluktuerande referensvärden eller avkastningen på en eller flera tillgångar som inte köps direkt av investeraren (se definitionen i artikel 4 a i den föreslagna förordningen om faktablad, jfr definitionen i artikel 2.4 i förslaget till reviderat försäkringsförmedlingsdirektiv, där hänvisningen till artikel 2 a i förordningen rätteligen bör vara artikel 4 a). Vid försäljning av sådana produkter ställs därutöver vissa ytterligare informationskrav enligt förslaget till en förordning om faktablad för investeringsprodukter.

Dessa förslag har inte antagits ännu och påverkar naturligtvis inte bedömningen av vad som ska anses vara försäkringsförmedling enligt dagens regelverk. Förslagen tar emellertid sin utgångspunkt i att dagens sektorvisa reglering inte är korsvis tillämplig, och att detta leder till ett otillfredsställande investerarskydd, framför allt vid köp av komplexa finansiella produkter. Kommissionens uppfattning är att förmedling av försäkringsprodukter med investeringsinslag enligt dagens regelverk inte omfattas av de kundskyddsregler som gäller enligt MiFID (se European Commission Memo 12/516, Revision of the Insurance Mediation Directive – Frequently Asked Questions,

3 juli 2012; Commission staff working document, Impact assessment accompanying the document Directive of the European Parliament and of the Council on Insurance Mediation, draft, s. 10; Commission staff working document, Impact assessment accompanying the Communication from the Commission to the European Parliament and the Council, Packaged retail investment products, den 30 april 2009 SEC[2009] 556, s. 10 f; samt Kommissionens svar på fråga om MiFID-direktivets tillämplighet, den 19 februari 2007, ID. 170, "Unit-linked life insurance").

Vidare kan följande anmärkas såvitt avser kundskyddsperspektivet. EWMG har förmedlat finansiella instrument inom ramen för kapitalförsäkring utan att ha särskilt tillstånd från Finansinspektionen för att bedriva värdepappersrörelse. Försäkringsmäklaren Lars-Gunnar Jilnö har i förhör gett uttryck för uppfattningen att en registrerad försäkringsmäklare kan förmedla ett finansiellt instrument inom ramen för en kapitalförsäkring utan att också ha tillstånd enligt värdepappersmarknadslagen. Det har i målet inte presenterats någon ytterligare utredning kring huruvida Finansinspektionen faktiskt tillämpar ett tillståndskrav enligt värdepappersmarknadslagen för rådgivning kring finansiella instrument inom ramen för försäkring. Från ett kundskyddsperspektiv skulle det givetvis vara problematiskt om ansvarsförsäkringen för försäkringsförmedling inte ska anses gälla i den situationen att en försäkringsföremedlare, utan att uppfylla de krav som ställs för tillstånd enligt värdepappersmarknadslagen, men med tillsynsmyndighetens goda minne, lämnar investeringsrådgivning avseende finansiella instrument inom ramen för en försäkring. Under sådana förhållanden bör kunden kunna förlita sig på att ansvarsförsäkringen gäller för den verksamhet som bedrivs i enlighet med tillståndet för försäkringsförmedling.

Vid en sammantagen bedömning finner tingsrätten att begreppet försäkringsförmedling i direktivet och lagen om försäkringsförmedling får anses omfatta rådgivning och förmedling avseende ett finansiellt instrument om det som i förevarande fall sker i förening med förmedling av en kapitalförsäkring.

Slutsats

Det investeringsupplägg som EWMG har lämnat rådgivning kring samt EWMG:s förmedling av ett certifikat inom ramen för en kapitalförsäkring har utgjort försäkringsförmedling. Detta innebär att den skada som Ingvar Mattsson må ha lidit p.g.a. uppdragets utförande får anses vara orsakad av försäkringsförmedling. Ingvar Mattsson har därmed rätt att med stöd i ansvarsförsäkringen vända sig mot Länsförsäkringar med sitt krav.

Har försäkringsförmedlingen varit vårdslös?*Rättsliga utgångspunkter*

Försäkringsförmedlare är skyldiga att i sin verksamhet iakta god försäkringsförmedlingssed och med tillbörlig omsorg tillvarata kundens intressen. Försäkringsförmedlaren ska anpassa sin rådgivning efter kundens önskemål och behov samt rekommendera lösningar som är lämpliga för kunden. Vidare ska försäkringsförmedlaren avråda en kund som är en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet från att vidta åtgärder som inte kan anses lämpliga med hänsyn till personens behov, ekonomiska förhållanden eller andra omständigheter (5 kap. 4 § försäkringsförmedlingslagen). Om försäkringsmäklaren uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter dessa skyldigheter ska förmedlaren ersätta ren förmögenhetsskada som p.g.a. detta drabbar en kund (5 kap. 7 § försäkringsförmedlingslagen).

God sed är ett begrepp vars innebörd ändras över tiden. Innebörden beror av utvecklingen i branschen, branschorganens riktlinjer och rekommendationer till sina medlemmar, överenskommelser mellan branschorgan och berörda myndigheter, allmänna råd från berörda myndigheter samt avgöranden hos Finansinspektionen, domstolar samt organ för utomrättslig tvistlösning (prop. 2004/05:133, s. 99). Finansinspektionen har meddelat föreskrifter och allmänna råd om försäkringsförmedling, FFFS 2005:11 (som vid tidpunkten för aktuell förmedling hade ändrats genom FFFS 2007:23 och

2009:1), som emellertid inte innehåller någon närmare vägledning avseende god försäkringsförmedlingssed.

Lagstiftarens intention har varit att utforma försäkringsförmedlares skyldigheter vid förmedling av försäkringar i överensstämmelse med motsvarande skyldigheter enligt rådgivningslagen (a. prop., s. 99 ff. och s. 109). Detta innebär att ledning kan hämtas från rådgivningslagens regler vid tolkningen av vad som åligger försäkringsmäklare i detta avseende. Eftersom en stor del av den investeringsrådgivning som tidigare fallit under rådgivningslagen nu regleras i värdepappersmarknadslagen, bör även motsvarande bestämmelser i värdepappersmarknadslagen kunna användas som tolkningsunderlag.

Enligt rådgivningslagens förarbeten bör omsorgsplikten innefatta en skyldighet att sätta konsumentens intresse före andra, kanske motstridiga, intressen. I omsorgsplikten bör också ligga att rådgivaren ställer all sin kunskap till konsumentens förfogande. Rådgivaren ska inte lämna råd mot bättre vetande. Näringsidkaren ska också uppträda aktivt lojalt mot konsumenten (se prop. 2002/03:133 s. 25).

För att kunna åstadkomma en sådan anpassning till konsumenten ska enligt förarbetena konsumentens förkunskaper, ekonomiska och andra förhållanden som kan ha betydelse vid rådgivningen, riskbenägenhet samt önskemål och syften med placeringen kartläggas. Beträffande konsumentens förkunskaper är det nödvändigt att rådgivaren genom frågor gör sig en bild av konsumentens kunskap och vana vid placeringar i finansiella instrument och att rådgivaren förvissar sig om att kunden förstår de resonemang som förs och därvid korregerar missuppfattningar och felaktiga föreställningar från konsumentens sida. Vidare måste rådgivaren kartlägga konsumentens ekonomiska och andra förhållanden som kan få betydelse för rådgivningen. Med det avses inkomst, förmögenhet, försäkringssituation och skulder samt konsumentens familje- och anställningsförhållanden samt andra förhållanden av privat natur. Efter att rådgivaren fått klarhet om de omständigheter som nyss angetts måste rådgivaren ta reda på konsumentens syfte med den aktuella placeringen. Rådgivaren måste i detta samman-

hang göra klart för sig om konsumenten avser att placera sina medel på lång eller kort sikt samt ta reda på vilket mål konsumenten har med sin placering. Rådgivaren måste också ta reda på konsumentens inställning till de olika grader av risk som är förknippade med placering av tillgångar i finansiella instrument och göra sig en bild av vilken grad av risk konsumenten är beredd att acceptera samt förvissa sig om att konsumenten har kunskap om risken med en viss typ av placering. Rådgivaren ska därefter mot bakgrund av en helhetsbedömning av vad som framkommit vid denna kartläggning inte rekommendera andra lösningar än sådana som kan anses lämpliga för konsumenten (a. prop., s. 26).

Genom ovan beskrivna skyldighet att anpassa rådgivningen till den enskilde konsumenten undviks att finansiella rådgivare försöker förmå kunden att vidta åtgärder som inte är lämpliga. Den situationen kan emellertid tänkas att konsumenten själv, inledningsvis eller efter att ha resonerat med rådgivaren, uttrycker en självständig vilja om att genomföra en särskild transaktion. Under sådana förhållanden kan rådgivaren ha en avrådningsplikt (a. prop., s. 27 f.).

Värdepappersmarknadslagens reglering av vilken information som ska lämnas till kund och vilka uppgifter som ska inhämtas från denne är mer detaljerad, men motsvarar i stort skyldigheterna enligt rådgivningslagen, se 8 kap. 22 och 23 §§. Dessa bestämmelser är även konkretiserade i Finansinspektionens föreskrifter, FFFS 2007:16, som visserligen inte är direkt tillämpliga vid försäkringsförmedling, men som kan utgöra tolkningsdata för försäkringsförmedlarens förpliktelser vid förmedling av ett finansiellt instrument inom ramen för en försäkring.

Följande bestämmelser i föreskrifterna, i den version som gällde vid i målet aktuellt tid, har visst intresse. Information till icke-professionella kunder ska vara korrekt och i synnerhet inte framhäva några möjliga fördelar med en investeringstjänst eller ett finansiellt instrument utan att samtidigt på framträdande plats hänvisa till eventuella risker i sammanhanget (14 kap. 3 § FFFS 2007:16). Om informationen till sådana kunder innehåller en hänvisning till tidigare resultat som avser ett finansiellt instrument,

ett finansiellt index eller en investeringstjänst, ska hänvisningen inte vara informationens mest framträdande innehåll och informationen ska innehålla lämpliga resultatuppgifter, baserade på tolv månaders perioder för de närmast föregående fem åren eller hela den period som det finansiella instrumentet har erbjudits. Informationen ska innehålla en varning på framträdande plats om att uppgifterna avser tidigare resultat och att sådana uppgifter inte utgör en tillförlitlig indikation om framtida resultat (14 kap. 5 § FFFS 2007:16). Om informationen avser framtida resultat ska informationen vara baserad på rimliga antaganden som grundats på objektiva uppgifter och bl.a. innehålla en tydlig varning om att en sådan prognos inte utgör en tillförlitlig indikation om framtida resultat (14 kap. 7 § FFFS 2007:16).

Tingsrättens bedömning

Ingvar Mattsson har gjort gällande att han inte informerades om den höga risk som investeringen innebar – att han riskerade att förlora hela sin investering på bara ett par år – utan att han tvärtom fick uppgift om att risken motsvarade investering i obligationer. Vidare att han inte upplysts om en större nedgång av investeringscertifikatets avkastning som skett året före investeringen. Ingvar Mattsson har vidare angett att EWMG felaktigt uppgav att investeringen innebar en riskspridning och att den gav möjlighet till positiv avkastning oavsett börsklimat. Slutligen har han gjort gällande att EWMG borde ha avrått honom från att investera en så stor del av sin förmögenhet i en riskfylld placering eftersom avsikten med investeringen var att bättra på pensionen samt att bortsett från hans bostad och fritidshus har hela hans förmögenhet använts till investeringen.

Det är Ingvar Mattsson som ska visa att sådana omständigheter föreligger att EWMG har ådragit sig en skadeståndsskyldighet.

Bevisningen avseende vad som förevarit vid rådgivningen och förmedlingen utgörs av rådgivningsprotokollet och Ingvar Mattssons egna uppgifter. Länsförsäkringar har

uppgett att bolaget försökt att komma i kontakt med försäkringsförmedlaren Daniel del Campo, men att detta inte lyckats.

Av rådgivningsprotokollet kan följande utläsas. Avseende Ingvar Mattssons ekonomiska förhållanden anges att han är pensionär, att hans inkomst är 300 000 kr, att han har fastigheter för fyra miljoner kr, övriga tillgångar om 300 000 kr samt skulder om 500 000 kr. Det är angivet att Ingvar Mattsson har 40 års erfarenhet av att investera pengar på den finansiella marknaden och att det genomsnittliga beloppet för Ingvar Mattssons värdepappersaffärer under de tre senaste åren är 500 000 kr, under vilken period han gjort fyra värdepappersaffärer. Aktier, aktieindexobligationer och aktiefonder anges som de finansiella instrument Ingvar Mattsson köpt och sålt.

Under rubriken produktklassificering och kundens bekräftelse anges att det finns två produktklasser och att i produktklass A ingår t.ex. aktier, fonder, obligationer, open end certifikat och strukturerade produkter med nominellt kapitalskydd, och att i produktklass B ingår finansiella instrument med högre risker såsom warranter, mini futures, optioner och investeringscertifikat. Avseende produktklass B anges att hela investeringsbeloppet kan förloras vid en oförändrad eller negativ utveckling för underliggande marknad vid löptidens slut. På frågorna ”Förstår du riskerna i Produktklass A/B” är ”Ja” ikryssat.

Syftet med placeringen anges vara allmänt sparande och eventuella avbetalningar på lån. Placeringshorisonten anges vara 3-5 år och riskbenägenheten anges vara hög. Det belopp som placeras anges till 500 000 kr, vilket i protokollet anges vara en ”mycket liten” andel av kundens totala tillgångar.

Under rubriken ”Råd som lämnats till kunden och skälen för det” anges följande. ”Gav utifrån kundens förhållanden samt önskemål rådet att investera i Autopilot Vector 10 investeringscertifikat för att sprida riskerna med en investering i fyra strategier, dynamisk förvaltning utifrån pristrendens riktning och styrka. Förutom den stora riskspridningen i produkten i sig, utgör den ett effektivt komplement till kundens övriga place-

ringar/tillgångar. Vidare får kunden även möjlighet till positiv avkastning oavsett börsklimat. Placeringen görs inom ramen för en Kapitalförsäkring av skatteskal.”

Ja-alternativet är ikryssat avseende följande frågor: ”Har kunden vetskap om riskerna med placeringsförslaget?”, ”Accepterar kunden förslaget?” samt ”Vid köp av investeringscertifikat är kunden medveten om att hela eller delar av det satsade kapitalet kan gå helt förlorat?”.

Slutligen framgår att rådgivaren inte avrått kunden från den lösning som valts samt anges att Ingvar Mattsson har fått del av rådgivningsprotokollet.

Ingvar Mattsson har i sitt förhör i huvudsak lämnat följande uppgifter. Under hösten 2009 blev han kontaktad flera gånger per telefon av en kvinna från EWMG som ville att han skulle komma in till deras kontor för att diskutera sin pension. När han föll till föga och gick dit träffade han Daniel del Campo som hade ”världens erbjudande” till honom. Daniel del Campo visade olika scenarion på en bildskärm och samtliga utföll med väldig vinst. Enligt Daniel del Campo var investeringen väldigt säker, som att köpa premieobligationer, och RBS var en av världens största banker, där även Nobelstiftelsen hade sina placeringar. Det var inte ett rådgivningsmöte utan ett säljmöte. Några dagar senare gick han dit igen och skrev under rådgivningsprotokollet. Daniel del Campo frågade honom i rask takt om olika saker innan denne skrev och kryssade i – det hela tog ca en halvtimme. Det stämmer inte att han var riskbenägen och han skulle inte ha investerat om han känt till riskerna. När han vid det tredje tillfället skulle betala in pengarna följde Daniel del Campo med till banken. De investerade medlen var hans livs sparande och innan EWMG kontaktade honom hade han tänkt att sparpengarna skulle vara kvar hos SEB i två fonder. Detta fondinnehav, samt några aktier och aktiefonder som han tidigare haft, var hans enda erfarenhet från finansmarknaden. Han ville investera för att kunna resa, köpa bil och reparera huset. När värdet på certifikatet sedan gick ned kontaktade han SIP Nordic som gav honom rådet att vänta till hösten.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att de uppgifter som Ingvar Mattsson lämnat om framför allt sin riskbenägenhet inte stämmer överens med uppgifterna i rådgivningsprotokollet. Rådgivningsprotokollet är ett viktigt bevis för vad som förevarit vid rådgivningen. Ingvar Mattsson har inte reagerat på innehållet i protokollet eller gjort gällande att detta varit felaktigt i något hänseende förrän investeringen gått dåligt och han förlorat sina pengar. Detta talar för att Ingvar Mattsson vid rådgivningstillfället uppgett att han varit beredd att acceptera en hög risk.

Tingsrätten sätter emellertid tilltro till Ingvar Mattssons uppgifter när det gäller omständigheterna kring hur han kontaktats av EWMG och hur mötena gått till. Det finns inte heller någon motbevisning från Länsförsäkringars sida i denna del.

Av Ingvar Mattssons uppgifter följer att det var EWMG som kontaktade honom med ett färdigt investeringsupplägg avseende certifikatet och kapitalförsäkringen samt att han dessförinnan inte hade övervägt en sådan placering. Att Ingvar Mattsson inte haft någon tidigare erfarenhet av strukturerade produkter med hög risk framgår även av rådgivningsprotokollet. Investeringen har inneburit att ett avsevärt belopp placerats i en produkt med mycket hög risk. Under dessa förhållanden måste försäkringsförmedlaren anses ha en betydande pedagogisk plikt avseende de risker som en sådan placering innebär. EWMG har haft en skyldighet att förvissa sig om att Ingvar Mattsson fått fullt klart för sig vilka risker som var förenade med investeringen (NJA 1995 s. 693 och Jan Kleineman, Rådgivares informationsansvar – en probleminventering, SvJT 1998, s. 191).

Rådgivningsprotokollet indikerar att Ingvar Mattsson fått upplysning om att ett investeringscertifikat är förknippat med avsevärd risk och att hela det investerade kapitalet kan gå förlorat. Informationen är kortfattad och angiven i standardiserad form. Den närmare beskrivningen av investeringscertifikatet såvitt avser risk nämner endast att riskerna sprids med en investering i fyra strategier och att det finns en stor riskspridning i produkten i sig med möjlighet till avkastning oavsett börsklimat. Tingsrätten finner att rådgivningsprotokollet inte ger stöd för att Ingvar Mattsson ska anses ha fått

tillräcklig information om riskerna med placeringen, särskilt med beaktande av vad Ingvar Mattsson angett om den övriga information som lämnats.

Ingvar Mattsson har uppgett att alla de scenarior som Daniel del Campo visade avseende investeringen utföll med en stor vinst. Ingvar Mattsson har presenterat informationsmaterial från RBS som visar att avkastningen för Autopilot Vector 10 under perioden den 30 oktober 2008–30 oktober 2009 var 1,15 procent, att jämföra bl.a. med 29,66 procent för perioden den 30 oktober 2007–30 oktober 2008, vilken uppgift enligt Ingvar Mattsson inte presenterats för honom. Länsförsäkringar har hänfört sig till RBS informationsmaterial om Autopilot Vector och vad som där framkommer om riskerna med icke-kapitalskyddade produkter, men har inte gjort gällande att denna information lämnats till Ingvar Mattsson. Någon dokumentation av vilken ytterligare information som EWMG lämnat till Ingvar Mattsson har inte skett.

Tingsrätten utgår från Ingvar Mattssons uppgifter om att endast positiva scenarion presenterats för honom och att den nedgång som skett i certifikatets avkastning inte behandlades vid rådgivningstillfällena. En sådan ensidig presentation innebär ett brott mot den pedagogiska plikt som åvilar rådgivaren (jfr 14 kap. 3, 5 och 7 §§ FFFS 2007:16). Enligt tingsrätten har EWMG därmed brutit i sin skyldighet avseende att upplysa Ingvar Mattsson om de risker som varit förknippade med investeringen.

Däremot kan det inte anses tillförlitligen styrkt att Daniel del Campo lämnat uppgiften att investeringen var lika säker som obligationer, med hänsyn till att detta direkt motsägs av vad som framgår av rådgivningsprotokollet.

När det gäller frågan om EWMG haft en skyldighet att avråda från investeringen med hänsyn till risken med placeringen och Ingvar Mattssons ekonomiska förhållanden gör tingsrätten följande bedömning. Avrådningssplikten gäller då konsumenten uttrycker en självständig vilja att genomföra en särskild transaktion (se ovan, prop. 2002/03:133, s. 27). Som konstaterats har så inte varit fallet, utan det är EWMG som rått Ingvar Mattsson att genomföra aktuell transaktion. Det är alltså snarare fråga om att den rådgivning

Ingvar Mattsson fått inte varit lämplig med hänsyn till de omständigheter Ingvar Mattsson åberopat.

Bedömningen ska, som Länsförsäkringar förordat, ske utifrån de uppgifter som angetts i rådgivningsprotokollet. Dessa måste rimligen härröra från Ingvar Mattsson och det är på grundval av dessa som EWMG haft att analysera lämpligheten i den föreslagna investeringen. Diskrepansen mellan protokollet och Ingvar Mattssons uppgifter om sina faktiska förmögenhetsförhållanden, som inte ifrågasatts av Länsförsäkringar, avser främst värdet på dennes fastigheter och storleken av övriga tillgångar. Protokollets innehåll är visserligen svårförklarligt såtillvida att investeringen avsett 500 000 kr och de övriga tillgångarna i protokollet endast angetts vara 300 000 kr. Under alla förhållanden står det emellertid klart att investeringen avsett hela den del av Ingvar Mattssons förmögenhet som inte utgjorts av hans bostadsrätt och fritidsfastighet. Detta har i rådgivningsprotokollet angetts vara en mycket liten del av Ingvar Mattssons förmögenhet. Denna klassificering som EWMG uppenbarligen gjorde är enligt tingsrätten inte korrekt. Redan andelen i sig innebär att en inte obetydlig del av Ingvar Mattssons förmögenhet ianspråktagits för investeringen. Till detta kommer att det varit fråga om alla medel som inte varit uppbundna i Ingvar Mattssons bostad och fritidsfastighet. Detta investeringsråd har EWMG lämnat till en person som vid tillfället var 75 år gammal.

Investeringen har inneburit en hög risk. Det kan sägas vara fråga om en sådan investering där den som investerar ska ha råd att förlora hela sitt insatta kapital. Ingvar Mattsson har uppgett att syftet med investeringen varit att bättra på pensionen och syftet har i protokollet angetts vara allmänt sparande och ev. avbetalning på lån. Dessa omständigheter satta i relation till vad som angetts ovan avseende Ingvar Mattssons ekonomiska och personliga förhållanden innebär enligt tingsrättens mening att EWMG rekommenderat en lösning som inte varit lämplig för Ingvar Mattsson, eller annorlunda uttryckt, EWMG borde ha avrått från investeringen om Ingvar Mattsson själv hade föreslagit den.

Tingsrätten finner att EWMG genom att lämna bristfällig information avseende riskerna samt genom att rekommendera en lösning som inte varit lämplig för Ingvar Mattsson har förfarit oaktsamt vid försäkringsförmedlingen.

EWMG är därför skadeståndsskyldigt gentemot Ingvar Mattsson för den förmögenhetsskada som denna orsakats genom den vårdslösa försäkringsförmedlingen.

Länsförsäkringar har inte ifrågasatt att Ingvar Mattsson drabbats av en skada eller att skadan uppgår till yrkat belopp. Länsförsäkringars invändning om att det saknas orsakssamband mellan försäkringsförmedlingen och skadan, och att ansvarsförsäkringen därmed inte skulle gälla, har prövats ovan till Ingvar Mattssons fördel.

Käromålet ska därmed bifallas.

Rättegångskostnader

Länsförsäkringar ska ersätta Ingvar Mattsson för hans rättegångskostnad. Om ersättningens storlek råder inte tvist.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (DV 401)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 25 april 2014. Det krävs prövningstillstånd.

Mats Dahl

Ingeborg Simonsson

Anna-Karin Berglund

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

SVEA HOVRÄTT

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga hovrättens avgörande ska Ni göra det genom att skriva till Högsta domstolen.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten. Det ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av det överklagade avgörandet.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen (prejudikatskäl) att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som yrkas,
4. varför avgörandet ska ändras,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas,
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om Ni tidigare informerats om att Ni kan komma att delges handlingar i målet/ärendet genom förenklad delgivning, kan förenklad delgivning med Er komma att användas också hos Högsta domstolen om någon överklagar avgörandet dit.